

Beleids- en beheerscyclus: eerste ervaringen

Twaalf gemeenten en acht OCMW's stapten op 1 januari 2011 in de nieuwe beleids- en beheerscyclus. Het eerste nieuwe meerjarenplan en budget kwamen er al op de raad. Voor de raadsleden is het een grote aanpassing, zo stellen de schepenen van Financiën van De Pinte en Mol en de OCMW-voorzitter van Opwijk vast. Maar ze zijn het erover eens dat het nieuwe systeem een stap vooruit is.

TEKST BART VAN MOERKERKE BEELD LAYLA AERTS

De Vlaamse regering keurde op 25 juni 2010 het besluit goed over de beleids- en beheerscyclus voor gemeenten, OCMW's en provincies. Het bevat een reeks nieuwe regels over de planning (meerjarenplan en budget), de boekhouding en de evaluatie achteraf (jaarrekening). Alle lokale besturen moeten ten laatste op 1 januari 2014 instappen. Twaalf gemeenten en acht OCMW's schakelden al op 1 januari 2011 over. *Lokaal* vroeg Mark Van Neste en Peter Van Rompaey, schepenen van Financiën in De Pinte en Mol, en Ineke Robijns, OCMW-voorzitter in Opwijk, naar hun eerste ervaringen.

De trein niet missen

De vraag om meteen als pilootbestuur in de nieuwe beleids- en beheerscyclus te stappen, kwam in de drie besturen van de administratie of het managementteam. De beleidsmensen hadden niet veel tijd nodig om die vraag positief te beantwoorden. Ineke Robijns: 'In 1996 was het OCMW van Opwijk ook al pilot voor de invoering van de nieuwe OCMW-boekhouding. Dat was een leerrijk proces en het bleek op termijn een meerwaarde voor het financiële beheer van de organisatie. Ook nu wilden we de trein niet missen.'

De colleges van burgemeester en schepenen van De Pinte en Mol aarzelden evenmin. Beide gemeenten waren de voorbije jaren al een eind opgeschoven in de richting van de nieuwe manier van denken, ze werkten al met beleidsdoelstellingen en -domeinen, en de financiële vertaling ervan. Peter Van Rompaey: 'We presenteerden aan de gemeenteraad al een dubbel document, enerzijds de traditionele begroting, anderzijds

de beleidsplanning die meer op de doelstellingen gericht is.'

In De Pinte zijn gemeente en OCMW samen in het nieuwe systeem gestapt. 'Een pluspunt,' zegt schepen Mark Van Neste. 'We hebben in de voorbereiding van elkaar kunnen leren. De samenwerking tussen de twee besturen was al goed en is door dit project alleen maar beter geworden.'

Raadsleden voorbereid

De snelle start begin 2011 bezorgde de drie besturen heel wat extra werk. De druk op de financiële diensten en de softwarebureaus om alles op tijd klaar te hebben was groot, zeker omdat de richtlijnen van de Vlaamse overheid lang op zich lieten wachten. De drie besturen besteedden ook veel aandacht aan het voorbereiden van de raadsleden op de grote verandering. In Mol werden twee gemeenteraadscommissies gewijd aan de nieuwe beleids- en beheerscyclus: op de eerste lichtten vertegenwoordigers van de toezichthoudende overheid de werkwijze toe, op de tweede vertaalde de financieel beheerder de Molse cijfers naar het nieuwe systeem. Alle raadsleden kregen ook de kans om de infosessies van de VVSG te volgen. In De Pinte waren er verschillende informatievergaderingen voor de raadsleden en de diensthoofden. Op de OCMW-raad van Opwijk van september 2010, waarop unaniem beslist werd in te stappen op 1 januari 2011, kregen de raadsleden een eerste toelichting over de inhoud van de beleids- en beheerscyclus. Begin februari 2011, twee weken voor het meerjarenplan en het budget nieuwe stijl op de raad kwamen, lichtten de secretaris en de financieel beheerder de documenten uitvoerig toe op een vergadering voor de raadsleden. 'Maar niet enkel de beleids-

mensen moeten op de hoogte zijn,' zegt Ineke Robijns. 'Het is heel belangrijk dat iedereen binnen de organisatie van bij het begin mee is en weet welke veranderingen op komst zijn. Een goede voorbereiding door het managementteam en de financiële dienst is noodzakelijk.'

“ Peter van Rompaey: 'De raadsleden hebben aanpassingsproblemen, dat is logisch. De verandering is zo ingrijpend dat ze de draad kwijt zijn.'

De draad kwijt

Hoe goed de voorbereiding ook was, voor veel raadsleden en ook schepenen is de beleids- en beheerscyclus een grote stap. Mark Van Neste: 'Ze waren ingewerkt in de vroegere budgettaire boekhouding, de schepenen waren vertrouwd met de eigen artikels. Dat is nu compleet veranderd, ze vinden niet terug waar alles staat.' Peter Van Rompaey beaamt: 'Het is een dermate ingrijpende verandering dat ze al een grote aanpassing vraagt van de mensen die er dagelijks mee bezig zijn. Het is logisch dat de raadsleden aanpassingsproblemen hebben, ze zijn de draad kwijt. Met wat ik nu weet, zou ik ervoor pleiten om de eerste keer de dubbele oefening te doen: volgens het systeem oude stijl én volgens het systeem nieuwe stijl. De grote verandering is in Mol vooral duidelijk gewor-

advertentie

VAN DE MAELE
MULTI-TECHNIEK

Installatie, onderhoud en service

- + Elektro
- + HVAC
- + Industr. buisleidingen en mechaniek
- + Hernieuwbare energie

- + 24/24 u service
- + Overheidserkenning klasse 5
- + Eigen ontwerp en studiedienst
- + Eigen bordenbouw

www.vandemaele.be

Tielstraat 69 - 8760 Meulebke
T: +32 (0)51 48 65 73
F: +32 (0)51 48 54 06
info@vandemaele.be

→ den in het algemene resultaat dat we op het einde van het jaar presenteren. In het oude systeem was dat een boekhoudkundig cijfer, in het nieuwe systeem is dat een kasresultaat. Vroeger hadden we een algemeen resultaat van ongeveer 18 miljoen euro, nu is er op kasbasis een half miljoen euro beschikbaar. Op de zitting vroegen verschillende raadsleden me waar dat geld naartoe was, terwijl het verschil eigenlijk het gevolg is van de nieuwe manier van werken. Daarom hadden wij vooraf de financieel beheerder de opdracht gegeven een overgangstabel

“ **Mark Van Neste: ‘De beleids- en beheerscyclus is niet geschreven voor de administratie. Het is een beleidstool en dat wordt vaak vergeten.’**

te maken om het algemene resultaat van vroeger te vertalen naar het nieuwe systeem, om zo de verschillen tussen de twee te verklaren. Dit was een zeer nuttige oefening. In elk geval, het algemene resultaat nu sluit veel beter aan bij de realiteit, het is geen louter boekhoudkundige oefening.’

Beter en transparanter beleid

Voor de Molse schepen is het duidelijk dat de informatie zoals ze nu wordt gepresenteerd veel nuttiger is dan in de vroegere documenten. ‘De raadsleden kregen een dik pak papier maar als ze bijvoorbeeld wilden weten wat de buitenschoolse kinderopvang kostte, was dat bijna ondoenbaar. Al die kosten zaten overal verspreid. In de nieuwe documenten staan alle kosten en opbrengsten gegroepeerd per doelstelling.’ Mark Van Neste is het daar helemaal mee eens. ‘Nu is het voor de raadsleden nog wat zoeken en er zitten ook nog wat kinderziekten in het systeem, maar als het goed werkt, zal je veel beter dan vroeger weten wat iets kost. En dus zal je een veel beter en transparanter beleid kunnen voeren.’

Ineke Robijns zit op dezelfde lijn. ‘Eens de nieuwe structuur duidelijk is, zijn de documenten leesbaarder en toegankelijker voor wie niet zo vertrouwd is met lokale financiën. Ze bevatten geen ingewikkelde technische schema’s meer. Ook voor de opvolging en het beheer is de beleids- en beheerscyclus een goede zaak.’ Toch ziet de OCMW-voorzitter enkele nadelen.

‘Voor instellingen zoals de woonzorgcentra en de serviceflats is de opmaak van de jaarrekening niet conform aan de nieuwe regelgeving en dat betekent dat we dubbel werk moeten leveren. Ook het verdwijnen van de kostenplaatsboekhouding vind ik een nadeel. Zo merkte het college van burgemeester en schepenen op dat de gemeentelijke bijdrage aan het OCMW niet terug te vinden is in een officieel schema.’

Voeten op de grond

De nieuwe regels zijn soms best ontvankelijk voor een schepen, geeft Mark Van Neste aan. Hij lag verschillende nachten wakker van de harde confrontatie met de autofinancieringsmarge. ‘Ik heb me vroeger altijd afgevraagd hoeveel een gemeente mocht lenen. Is dat 100 procent van haar begroting? Of 50 procent? Daar waren geen regels voor. In de nieuwe regelgeving moet de autofinancieringsmarge positief zijn. Die bepaalt of je kunt lenen of niet. En daardoor krijg je nu plots wel een goed zicht op hoe gezond de financiën van de gemeente echt zijn. De Pinte heeft enkele grote, geplande investeringen lopen. Vroeger hadden we die deels gefinancierd met onze reserves en deels via leningen, nu moeten we eerst onze reserves aanspreken. De autofinancieringsmarge heeft ons met beide voeten op de grond gezet. Dat was ontvankelijk maar uiteindelijk is het goed dat je weet waar je aan toe bent. Ik geloof echt in

“ **Ineke Robijns: ‘De documenten zijn leesbaarder en toegankelijker dan vroeger, ook voor wie niet zo vertrouwd is met lokale financiën.’**

de waarde van de nieuwe beleids- en beheerscyclus, er zit een visie achter. Dit is een serieuze stap vooruit naar een gezonde boekhouding en gezonde gemeentefinanciën. Wat me wel verwonderde, is dat ik op informatievergaderingen en oefensessies voor de pilootbesturen vaak de enige mandataris was. Terwijl de beleids- en beheerscyclus voor het beleid is geschreven, niet voor de ontvanger of de administratie. Het is een beleidstool en dat wordt vaak vergeten.’ ■

Bart Van Moerkerke is redacteur van *Lokaal*

Jan Leroy, VVSG-stafmedewerker financiën schreef de pocket *De Beleids- en Beheerscyclus van de gemeenten, de OCMW's en de provincies. De nieuwe regels toegelicht in 60 vragen en antwoorden.*

Onlangs kregen alle gemeenten en OCMW's provincies via het Agentschap Binnenlands Bestuur enkele exemplaren van deze pocket toegestuurd. U kunt nu pakketten van tien pockets bijbestellen a rato van 10 euro per stuk (inclusief btw, exclusief verzendingskosten) via www.politeia.be.